

Täysistunto

Torstai 24.9.2020 klo 16.01—17.47

2.3. Suullinen kysymys kouluväkivallasta (Anneli Kiljunen sd)

Suullinen kysymys SKT 110/2020 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Kiljunen Anneli.

Keskustelu

16.12 **Anneli Kiljunen sd:** Arvoisa rouva puhemies! Koulukiusaaminen sekä lapsiin ja nuoriin kohdistuva väkivalta ei ole koskaan hyväksyttävää. Suomessa jokaisen on tunnettava olonsa turvalliseksi. Aivan erityisesti tämän täytyy toteutua lasten kohdalla. Lapset ovat suojattomia, kun he joutuvat kiusaamisen kohteeksi. Nyt sosiaalinen media on tehnyt kiusaamisesta entistäkin raadollisempaa. Se mahdollistaa kiusaamisen, joka tavoittaa uhrin kaikkialla: kotona, koulussa, vapaa-ajalla, aamulla, päivällä ja yöllä. Sosiaalisen median kautta kiusaamisen väkivaltatilanteet levitetään myös muiden ihmisten katsottavaksi. Pahimmillaan tämä vaikuttaa kielteisesti lapsen terveyteen, hyvinvointiin ja koko loppuelämään.

Arvoisa puhemies! Kysynkin ministeri Anderssonilta: mitkä ovat hallituksen välittömät toimenpiteet kiusaamisen mutta erityisesti sosiaalisen median aiheuttamien ongelmien poistamiseksi? [Oikealta: Hyvä kysymys!]

16.14 **Opetusministeri Li Andersson** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Aivan kuten kysyjä totesi, niin haasteita tämän päivän koulujen arjessa tuottaa se, kuten tässä todettiin, että kiusaaminen on myöskin siirtynyt yhä voimakkaammin erilaisiin sosiaalisen median alustoihin ja erityyppisiin kanaviin. Siinä se työ, mitä Opetushallituksen kautta tehdään, että vahvistetaan opettajien osaamista tämänkaltaisen kiusaamisen havaitsemisessa, on äärimmäisen tärkeitä. Sitä tuetaan tämän vaalikauden aikana. Myöskin kodin ja koulun välinen yhteistyö on äärimmäisen tärkeää tämänkaltaisten kiusaamistapausten havaitsemisessa, koska usein on niin, että kotona sisarukset tai vanhemmat ehkä havaitsevat myöskin sosiaalisen median kautta tulleita viestejä eri tavalla kuin mitä opettaja siinä oppilaitoksen arjessa pystyy havaitsemaan. Tämän lisäksi nuorisotyön toimijat toimivat yhä vahvemmin myöskin sosiaalisen median kanavissa, ja minusta on äärimmäisen tärkeitä, että he ovat myöskin siellä läsnä, jotta nuoret voivat matalalla kynnyksellä ottaa yhteyttä, jos joutuvat syrjinnän, kiusaamisen tai henkisen [Puhemies koputtaa] väkivallan kohteeksi.

16.15 **Paula Risikko kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiusaamista on ollut maailman sivu, ja me kaikki tiedämme sen negatiiviset vaikutukset, ja me tiedämme, et-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 118/2020 vp

tei ole mitään hokkuspokkustemppea, millä se yhtäkkiä saadaan pois. Tässä tuli hyviä esimerkkejä siitä, miten netissä se on paljon, paljon helpompaakin kuin fyysisesti nähdessä.

Me emme voi lähteä siitä, että vain sitä kiusattua autetaan, vaan myös kiusaaja tarvitsee apua, ja moniammatillista apua. Kun miettii niitä juurisyytä, niihinhan meidän pitäisi paneutua. Kun miettii, että meillä on 20 prosentilla lapsista ja nuorista mielenterveysongelmia, ADHD-diagnoosi — sen esiintyvyys on 5 prosenttia — puhumattakaan päihdeongelmista, perheongelmista, niin eikö nyt pitäisi laittaa kaikki liikenevät varat nimenomaan siihen kivijalan rakentamiseen ja varhaiseen puuttumiseen? Tiedän, että on laitettukin, mutta aivan liian vähän. Eikö nyt kannattaisi satsata nimenomaan kivijalkaan eikä rakentaa uusia kerroksia?

16.16 Opetusministeri Li Andersson (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Mielestäni meidän kannattaa ja pitää tehdä sekä—että, siis panostuksia tarvitaan niin varhaiseen vaiheeseen, varhaisiin vuosiin kuin esimerkiksi sinne toiselle asteelle. Puhuja on aivan oikeassa siinä, että mitään nopeita hokkuspokkustemppeja ei löydy, vaan kyse on siitä, että me pitkäjänteisesti tuemme opetuslalla työskenteleviä, huolehditaan siitä, että resurssit ovat riittävät ja että tieto hyvistä toimintamalleista myöskin leviää eri puolille Suomea. Minä pidän äärimmäisen tärkeänä tässä yhteydessä tätä varhaiskasvatuksen oppimisen tuen mallia, mikä nyt tulee etenemään myös lainsäädäntöhankkeena tämän vaalikauden aikana, ja tämän pitkäjänteisen työn vahvistamiseksi myöskin nämä lisäpanostukset, mitä tehdään oppilas- ja opiskelijahuoltoon, jotka tulevat kohdistumaan niin perusopetukseen kuin toiselle asteelle, kyllä auttavat ja ovat tässä keskeisen tärkeitä.

16.17 Jussi Halla-aho ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiusaaminen ja väkivalta ovat painajaisia paitsi uhreille myös näiden vanhemmille, koska mikään ei ole normaalille ihmiselle pahempaa kuin tunne siitä, että ei voi suojella omaa lastaan. On täysin ymmärrettävää, että Vantaan tapaus on mennyt ihmisillä tunteisiin, ja toivon, että tämä rai-vo johtaa muuhunkin kuin päättäjien huolestuneisiin twiitteihin tai nollatoleranssijulistukseen.

Väkivallan ja kiusaamisen takana on varmasti moninaisia syitä, mutta uhri ei voi jäädä odottamaan juurisyiden ratkaisua. Opettajilla pitää olla keinot ja laillinen selkänoja toimia heti. Juuri se, että näitä keinoja ei ole, johtaa siihen, että kiusaaminen lakaistaan maton alle, kunnes tapahtuu jotain kauheaa. Kysynkin hallitukselta: aiotaanko konkreettisia, nopean toiminnan mahdollistavia keinoja opettajille lisätä?

16.18 Opetusministeri Li Andersson (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kysyjä ei valitettavasti tarkentanut, minkä tyyppisiä keinoja hän tarkoittaa tai mitä keinoja hän haluaisi lisätä keinovalikoimaan. Se, mitä pystytään oppilaitosarjessa jo tekemään, liittyy tietenkin oppilaan poistamiseen luokahuoneesta, opetustilasta, jälki-istunnon määräämiseen, myöskin oppilaan kotiin lähettämiseen, ja äärimmäisissä tapauksissa myöskin määrällinen erottaminen on perusopetuksessa mahdollista. Samaten, jos puhutaan oikein vakavista tapauksista, myöskin rikosoikeudellinen vastuu, mikäli puhutaan opetuksen järjestäjistä, tai jopa vahingonkorvausvastuu voi tulla kyseeseen.

Muuten, mitä tulee lainsäädännöllisiin muutoksiin, meillä on ollut tarkoitus käydä läpi niitä ehdotuksia, mitä tämä asiantuntijaryhmä viime kaudella antoi lainsäädännön muutta-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 118/2020 vp

miseksi osana sitä työtä, mitä kaikki puolueet yhdessä tulevat tekemään tämän toimenpideohjelman puitteissa.

16.19 Mikko Kinnunen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kaikki fyysinen ja henkinen väkivalta on tuomittavaa. Jokainen tapaus on liikaa. Kun itsetunto ja omanarvontunto murenevat ja tilalle tulee pelko, voimaantumisen vie aikaa.

Koulujen yhteisöllinen ilmapiiri vähentää kiusaamista. Uudet kaverit, harrastukset, turvalliset aikuiset, yhteisöt auttavat. Kysyn ministereiltä: Miten edistämme erilaisuuden kunnioittamista ja sietämistä kouluissa muuten kuin niin, että itse näytämme täällä eduskunnassa mallia ja käyttäydymme kunnioittavasti toisiamme kohtaan? Miten voimme tukea rehtoreita koulujen kannustavan ilmapiirin johtajina ja luojina koronakiireiden keskellä?

16.20 Opetusministeri Li Andersson (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minusta puhuja kyllä hienosti toi esille, että kyllä esimerkin voima on suuri, ja tältä osin meillä on kaikilla rooli ja vastuu suomalaisessa yhteiskunnassa, niin aikuisilla kuin lapsilla.

Mitä tulee koulun toimintakulttuuriin, niin minä painottaisin ja toistaisin ehkä sen, mitä sanoin aikaisemmin, että oleellista on se, että on riittävästi aikuisia, joilla on riittävästi aikaa. Ja tämä on kyllä äärimmäisen ajankohtaista myöskin nyt, kun eri puolilla Suomea tällä hetkellä kunnissakin pohditaan aika vaikeita valintoja suhteessa talouteen: siihen, että jos pitää säästää, mistä säästetään. Ja kyllä minun vahva viestini opetusministerinä on ollut se, että aina kun säästöjä ja leikkauksia kohdistetaan opetus- tai sivistystoimeen, niin se on myöskin resurssien viemistä pois siltä työltä, mitä kouluissa tehdään koulun toimintakulttuurin vahvistamiseksi ja kehittämiseksi, sekä kiusaamisen vastaiselta työltä.

Kysymyksen käsittely päättyi.